

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Sd/216/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1013202179
Dátum vydania rozhodnutia: 06.06.2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Janka Richterová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1013202179.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, sudca JUDr. Janka Richterová, v právnej veci navrhovateľa: H. I., U.. XX.XX.XXXX, R. R., Z.. G. Č.. XX, zastúpeného JUDr. Jánom Vicianom, advokátom so sídlom v Bratislave, Ul. Prievozská č. 14/A, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa- ústredie, Ul. 29. augusta č. 10, Bratislava, o starobný dôchodok, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne zo dňa 13. novembra 2013, sp. zn. XXX XXX XXXX X, takto

rozhodol:

Súd rozhodnutie odporkyne zo dňa 13. novembra 2013, sp. zn. XXX XXX XXXX X z r u š u j e podľa §250j, ods. 2, písm. c/ O. s. p. a vec v r a c i a odporkyňi na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi 167,78 €, na účet JUDr. Jána Viciano, vedený vo VÚB a.s. pod č. 1509147042/0200, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Odporkyňa hore uvedeným rozhodnutím z dôvodu nedovršeného dôchodkového veku podľa § 65 a § 274 Zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len ZSP) a § 21 a § 174 Zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok.

V jeho odôvodnení uviedla, že v zamestnaní, zaradenom do prvej kategórie funkcií navrhovateľ získal sedem rokov a 123 dní a v zamestnaní, zaradenom do druhej kategórie funkcií získal 10 rokov a 307 dní, preto mu nárok na starobný dôchodok k 31.10. 2013 podľa § 21 ods. 1 zák. č. 100/1988 Zb. nevznikol. Zamestnanie v prvej alebo v druhej kategórii funkcií netrvalo k 31.12. 1999, preto nárok na starobný dôchodok nevznikol ani podľa § 174 tohto zákona.

Proti tomuto rozhodnutiu navrhovateľ podal opravný prostriedok, ktorým sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci odporkyňi na ďalšie konanie. Namietal záver odporkyne, že v prvej pracovnej kategórii získal len sedem rokov a 123 dní. Odporkyňa nesprávne vyhodnotila ako prvú pracovnú kategóriu štúdium na strednej vojenskej škole len v 3. a 4. ročníku. Ako zamestnanie v zvýhodnenej kategórii funkcií malo byť hodnotené celé štúdium na strednej vojenskej škole, teda i obdobie od 1.9. 1970 do 31.7. 1972. Z ustanovenia § 130, ods. 1 a 3, z vojenskej knižky i z nariadenia náčelníka gen. štábu ČSLA č. 11 zo 2.8.1985 nepochybne vyplýva, že prípravu navrhovateľa na budúcu službu vojaka z povolania treba už od 1.9. 1970 (prvého ročníka strednej voj. školy) považovať za ostatnú službu. Navrhovateľ potom spĺňa podmienku 20 rokov služby pre odchod do dôchodku vo veku 57 rokov podľa § 132 ods. 1 písm. b/ zák. č. 100/1988 Zb. Odporkyňa sa nesprávne domnievala, že doba 20 rokov musí byť dosiahnutá len v prvej alebo len v druhej kategórii funkcií. Domnieval sa tiež, že splnil podmienky pre odchod do dôchodku podľa § 174 ods. 1 písm. d/.

Odporkyňa navrhla napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Mala za to, že navrhovateľ nezískal 20 rokov doby služby v prvej a v druhej kategórii funkcií podľa § 14 ods. 4 a § 21 ods. 1. Dobu štúdia od 14.9. 1970 do 31.7. 1972 treba totiž podľa stanoviska Vojenského úradu sociálneho

zabezpečenia Bratislava zaradiť do tretej pracovnej kategórie. Navrhovateľ nespĺnil ani podmienky pre vznik nároku podľa § 174, pretože zamestnanie vo zvýhodnenej kategórii netrvalo ku 31.12. 1999, len do 30. septembra 1990.

Krajský súd po zistení, že nie sú dané zákonné predpoklady pre odmietnutie opravného prostriedku navrhovateľa (§ 250p O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo (§ 250l v spojení s § 244, ods. 2. O.s.p.), a dospel k záveru, že opravný prostriedok bol podaný opodstatnene.

Podľa § 65, ods. 1 ZSP v znení zák. č. 555/2007 Z.z. poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 65 ods. 2 ZSP dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 ZSP nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 14 ods. 4 Zák. č. 100/1988 Zb. ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona.

Podľa § 132 ods. 1 písm. b/ Zák. č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ostatných prípadoch.

Predmetom súdneho preskúmania je otázka dôchodkového veku navrhovateľa s ohľadom na výkon služby vojaka z povolania.

Ústava SR medzi sociálne práva zaraďuje i právo občana na primerané hmotné zabezpečenie v starobe (čl. 39). Rozsah a obsah tohto ústavného práva je limitovaný a možno sa ho domáhať len v medziach zákonov, ktorými sa vykonáva, t. j. v medziach Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, resp. Zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Za relevantné obmedzenie sa v súvislosti s právom na hmotné zabezpečenie v starobe vo všeobecnosti, nielen v našom právnom poriadku, akceptuje hranica dôchodkového veku. Ide o hranicu, ktorú spoločnosť rešpektuje ako vekovú hranicu pre odchod do dôchodku z dôvodu staroby.

Podľa platnej právnej úpravy je tento vek v zásade 62 rokov. Iná hranica dôchodkového veku v súčasnosti vyplýva predovšetkým zo zachovania nárokov z pracovných kategórií (§ 274, ods. 1 ZSP, § 21 zák. č. 100/1988 Zb.).

Systém pracovných kategórií bol do československého právneho systému sociálneho zabezpečenia zavedený s účinnosťou od 1. januára 1957 zák. č. 55/1956 Zb. Jeho cieľom bolo poskytovať vyššie dôchodkové nároky vybraným občanom, čím štát v postavení zamestnávateľa uznával svoju zodpovednosť za výkon prác v zdraví škodlivom a zdraviu ohrozujúcom prostredí. Zaraďovania do preferovaných pracovných kategórií bolo obmedzené Zák. č. 235/1992 Zb. o zrušení pracovných kategórií do 31. decembra 1992, opakovane bolo predĺžované až do 31. decembra 1999 (zák. č. 59/1993 Z.z., 71/1994 Z.z., 365/1994 Z.z., 308/1995 Z.z., 222/1996 Z.z., 376/1996 Z.z., 376/1997 Z.z. a 355/1999).

Navrhovateľ sa narodil dňa 31.10. 1954. Svojou žiadosťou uplatňoval starobný dôchodok od 31.10. 2013, t.j. od dovŕšenia 59 rokov veku jednak v zmysle § 132, ods. 1, písm. b/ zák. č. 100/1988 Zb., jednak podľa § 174 tohto zákona. Službu vojaka z povolania ukončil na vlastnú žiadosť dňom 30. septembra 1990.

Z preskúmaného rozhodnutia (jeho výroku i odôvodnenia) i z obsahu administratívneho spisu odporkyne vyplýva, že vznik nároku na starobný dôchodok odporkyňa posudzovala podľa § 14, ods. 4 v spojení s § 21 ods. 1 a § 174 zákona o sociálnom zabezpečení. Skutkový stav ustálila na základe evidenčného listu Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia v Bratislave zo dňa 14.3. 2006, ako aj z potvrdenia tohto úradu zo dňa 21.2. 2014 o tom, že štúdiom na vojenskej strednej odbornej škole počas prvého a druhého ročníka je treba (na rozdiel od tretieho a štvrtého) považovať za zamestnanie v tretej pracovnej kategórii.

Hoci aplikácia ustanovenia § 14 ods. 4 zákona o sociálnom zabezpečení prichádza do úvahy len v prípade, ak nárok na dôchodok nevznikol podľa piatej časti zákona, t. j. podľa § 129 a nasl., z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nemožno vyvodiť, či u navrhovateľa skúmala vznik nároku na dôchodok podľa piatej časti zákona, konkrétne podľa § 132 ods. 1 písm. b/, aplikáciu ktorého navrhovateľ uplatňuje.

Svoju pozornosť preto nezamerala na zistenie, či služba vojaka z povolania, označená v tomto ustanovení ako „ostatná“, u navrhovateľa netrvala požadovaných 20 rokov. Za rozhodujúcu považovala len dobu trvania služby v prvej alebo v druhej kategórii funkcií, získanú v rozsahu 18 rokov a dva mesiace. Podľa názoru súdu termín „služba v ostatných prípadoch“ treba vykladať širšie ako služba v II. kategórii funkcií s ohľadom na znenie ustanovenia § 132 ods. 1 písm. a/, ktoré pojednáva výlučne o službe v prvej kategórii funkcií.

Štúdium v prvých dvoch ročníkoch na vojenskej strednej odbornej škole od 1.9.1970 do 31.7.1972 nepochybne treba považovať za prípravu na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách (§ 6 ods. 1 písm. b/). Vo vojenskej knižke navrhovateľa je toto obdobie zaznamenané ako „vojenská činná služba“.

I keď podľa vyjadrenia osobitného orgánu sociálneho zabezpečenia štúdium v prvom a druhom ročníku treba považovať za zamestnanie tretej pracovnej kategórie, nevyplýva z neho, že štúdium v tomto období nemožno považovať za službu v ostatných prípadoch, ako to má na mysli ustanovenie § 131 ods. 1 písm. b/.

Úlohou odporkyne bude preto v ďalšom konaní doplniť dokazovanie tak, aby bez akýchkoľvek pochybností bolo preukázané, či štúdium v prvom a druhom ročníku na strednej odbornej vojenskej škole možno považovať v zmysle § 132 ods. 1 písm. b/ za ostatnú vojenskú službu. Za tým účelom si i s prihliadnutím na citované nariadenie náčelníka GŠ ČSLA vyžiada stanovisko od osobitného orgánu sociálneho zabezpečenia pre profesionálnych vojakov, príp. od iného orgánu verejnej správy. Až následne o žiadosti navrhovateľa rozhodne. Ak vo veci opätovne vydá negatívne rozhodnutie, v jeho odôvodnení v súlade s § 209 ods. 4 ZSP objasní, akými úvahami dospela k záveru, že navrhovateľ nezískal obdobie ostatnej vojenskej služby v rozsahu 20 rokov, resp. z iných dôvodov nemožno na prípad navrhovateľa aplikovať § 132 ods. 1 písm. b/ zák. č. 100/1988 Zb.

Vzhľadom na to, že v čase ukončenia výkonu služby navrhovateľom (30.9.1990) zák. č. 100/1988 Zb. neobsahoval ustanovenie § 174 i so zreteľom na znenie § 174 ods. 2 ku vzniku nároku na starobný dôchodok (v znení zák. č. 355/1999 Z.z.), odporkyňa dospela k správne mu záveru, že navrhovateľ nespĺňa podmienky pre starobný dôchodok podľa §174.

Súd úspešnému navrhovateľovi priznal podľa § 250l, ods. 2 v spojení s § 250k, ods. 1 O.s.p. právo náhradu trov konania vo výške 167,78 €, predstavujúce odmenu advokáta.

Odmena bola priznaná podľa 11, ods. 4, druhá veta a § 13a ods. 1 Vyhl. č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za 2 úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastúpenia a za účasť na pojednávaní dňa 6.6. 2014, á 61,87 €, spolu 139,82 €. Režijný paušál bol priznaný 2 x 8,04 €; DPH 20 % predstavuje 27,96 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti výroku o trovách konania možno podať odvolanie do pätnástich dní od doručenia rozsudku, prostredníctvom procesného súdu na Najvyšší súd SR, v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach /§ 42 ods. 3/ uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. /§ 205 ods.1 O.s.p./